

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม สำหรับบทที่ 1

เมื่อศึกษาบทที่ 1 จบแล้ว นักศึกษาควรจะสามารถ:-

1. อธิบายได้ว่า ในปัจจุบัน ประเทศไทยของเรากำลังพัฒนาไปในทิศทางใด เพราะเหตุปัจจัยใด และมีความคล้ายคลึงกับประเทศใดบ้าง
2. เปรียบเทียบการพัฒนาของประเทศไทย กับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง
3. จำแนกแยกแยะได้ว่า ในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นจะต้องมีคุณภาพอะไรบ้างเป็นเหตุปัจจัยพื้นฐาน เพราะเหตุใด
4. อธิบายเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไทย ตามแนวอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทองได้อย่างถูกต้อง
5. เสนอแนะได้ว่า การพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยควรมีรูปแบบอย่างไร จึงจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ตามแนวอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
6. บรรยายศักยภาพของเด็กไทยในสามมิติ ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง
7. แสดงให้เห็นด้วยแผนภูมิว่า การพัฒนาเด็กไทยให้มีอัจฉริยภาพนั้นจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และเทคโนโลยีอะไรบ้าง

บทที่ 1

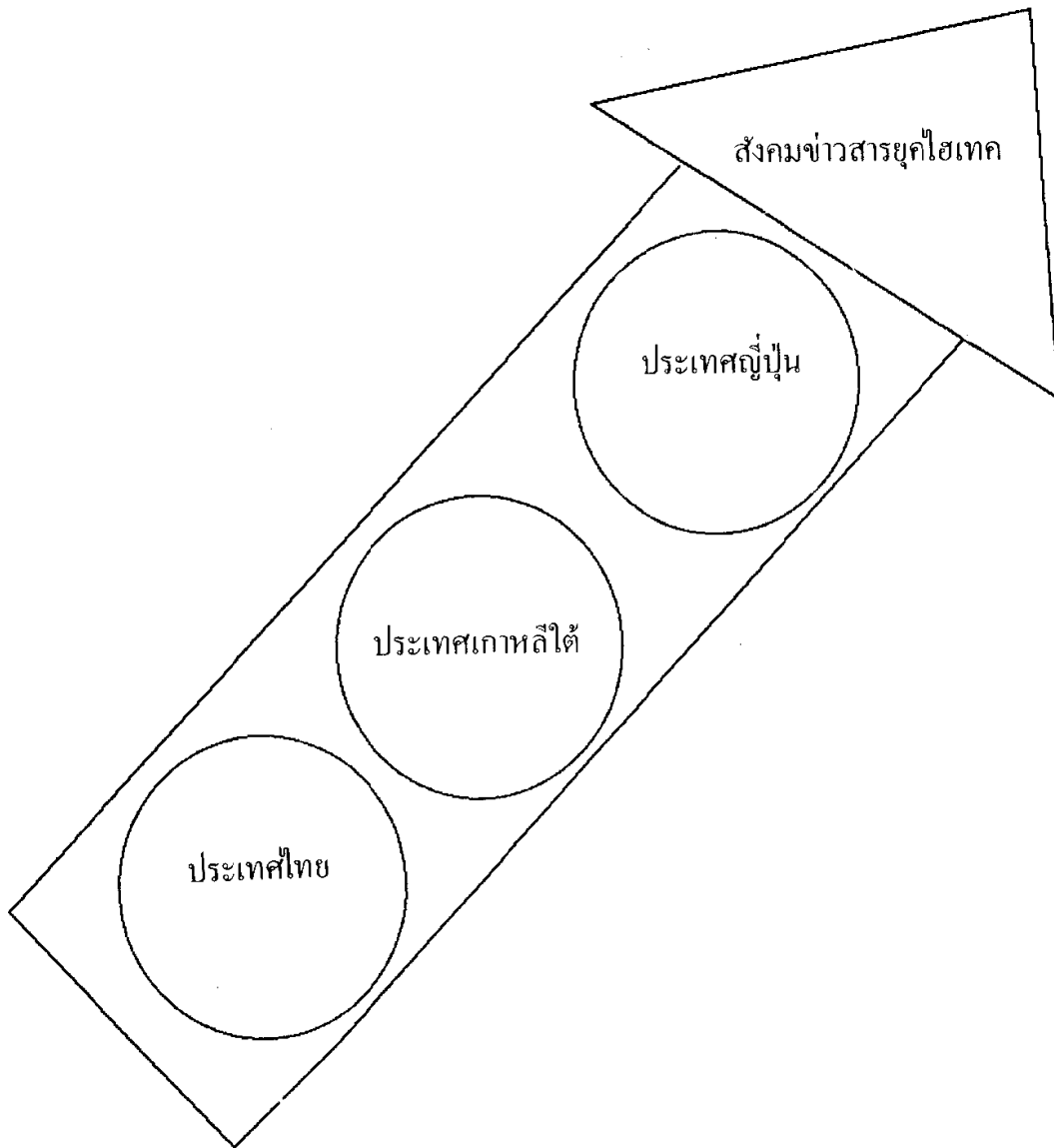
บทนำ

ในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในหลายทิศทาง และที่สำคัญก็คือ เรากำลังพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม เมื่อประมาณ 20 ปีก่อนไทยส่งสินค้าขาออกจากภาคเกษตรกรรมราว 70% และสินค้าขาออกจากภาคอุตสาหกรรม มีปริมาณเพียง 30% แต่ในปี พ.ศ. 2534 สินค้าขาออกของไทยจากภาคอุตสาหกรรม กลับมีปริมาณถึง 70% ในขณะที่สินค้าขาออกภาคเกษตรกรรมมีเพียง 30%

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา เงินลงทุนจากต่างประเทศได้หลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนเงินนับแสน ๆ ล้านบาท ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงห้าปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับเฉลี่ยแล้วประมาณ 10% ซึ่งนับได้ว่าเป็นอัตราที่สูงมากประเทศหนึ่งของโลก จนเป็นที่คาดคะเนกันว่าประเทศไทย กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศ **อุตสาหกรรมใหม่** เช่นเดียวกับประเทศ **“สี่เสือแห่งเอเชีย”** อันได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นการทำให้ไทย เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในตลาดโลก

ในขณะเดียวกัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการสื่อสาร ทำให้ทั่วโลกกำลังก้าวเข้าสู่**สังคมข่าวสารยุคไฮเทค** โดยเน้นการใช้ **ข่าวสารและสติปัญญา** เป็นอาวุธสำคัญในการแข่งขัน หรือทำสงครามทางเศรษฐกิจ ในภาวะเช่นนี้ ประเทศของเรา ก็จำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อม เพื่อการแข่งขันในเวทีโลก

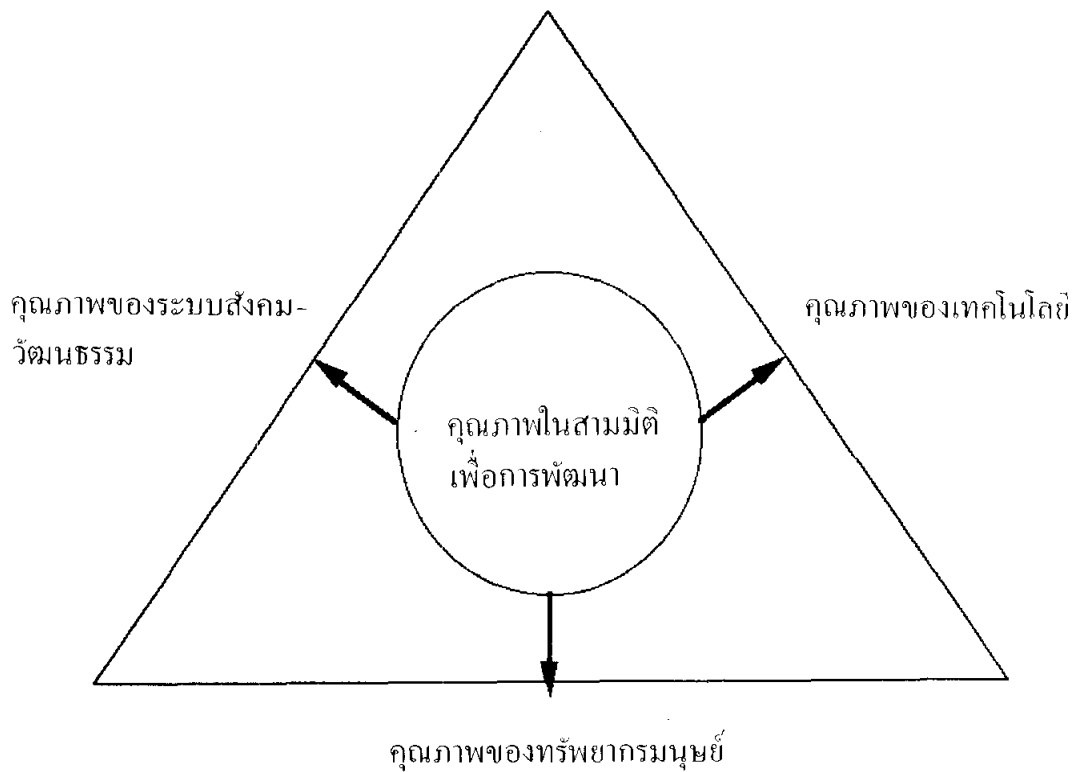
เมื่อมีการแข่งขัน ก็ย่อมต้องมีการเปรียบเทียบ และถ้าหากลองเปรียบเทียบประเทศไทยของเรา กับประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ก็จะพบว่า เรายังล้าหลังกว่าเขามาก ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อไปสู่การเป็นสังคมข่าวสารยุคไฮเทค

รูปที่ 1.1 เปรียบเทียบการพัฒนาของไทย กับเกาหลีใต้ และญี่ปุ่น

คำถามจึงมีอยู่ว่า “อะไรคือเหตุปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ไทยพัฒนาไล่หลังเกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ในเมื่อเราเริ่มพัฒนาประเทศในช่วงเวลาใกล้เคียงกับญี่ปุ่นคือ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ของไทย กับสมัยจักรพรรดิเมจิของญี่ปุ่น ส่วนเกาหลีใต้นั้นเริ่มพัฒนาหลังเรามาก”

ก่อนที่จะตอบคำถามนี้ได้ต้องมีประสิทธิภาพ เราจำเป็นต้องพิจารณาเหตุปัจจัยที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ในรูปของ “คุณภาพในสามมิติ เพื่อการพัฒนา” ซึ่งแสดงไว้ในรูปที่ 2

รูปที่ 1.2 คุณภาพในสามมิติ เพื่อการพัฒนาประเทศ

เหตุปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ก็คือคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ สังคมใดมีประชากรที่มีคุณภาพสูง สังคมนั้นก็มีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม สังคมใดที่มีประชากรที่ด้อยคุณภาพ สังคมนั้นย่อมเจริญก้าวหน้าช้า มีความด้อยพัฒนาล่าช้า

เหตุปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สำคัญ ก็คือคุณภาพของระบบสังคม-วัฒนธรรม ประเทศใดมีระบบสังคม-วัฒนธรรมที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมือง มีเสถียรภาพมั่นคง ประเทศนั้นย่อมมีโอกาสพัฒนาเจริญก้าวหน้า ได้ดีกว่า ประเทศที่มีระบบสังคม-วัฒนธรรมแบบตรงกันข้าม และมีสถาบันการเมืองที่ขาดเสถียรภาพ

เหตุปัจจัยสำคัญประการที่สาม ก็คือคุณภาพของเทคโนโลยี ประเทศใดที่มีเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า ประเทศนั้นย่อมพัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว

เราสามารถนำเหตุปัจจัยสามประการในการพัฒนาประเทศ มาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ทำไมประเทศญี่ปุ่น จึงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วกว่าไทย ได้ดังต่อไปนี้

1). คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์

ทรัพยากรมนุษย์ในประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ มีคุณภาพสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรมทางสังคม และเศรษฐกิจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

คนญี่ปุ่น มีความมุ่งมั่นในการทำงานสูงมาก โดยตั้งเป้าหมายที่จะให้ได้ผลงานชิ้นเยี่ยม มีคุณภาพเป็นหนึ่งไม่เป็นสองรองจากใคร มีความวิริยะอุตสาหะเป็นเลิศ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์คิดค้น มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบดีมาก และมีความมัธยัสถ์

ส่วนคนเกาหลีนั้น ก็มีลักษณะทำนองเดียวกันกับคนญี่ปุ่น จะแตกต่างกันบ้างก็แต่เพียงจุดเน้นและความเข้มข้นในบางลักษณะ

แต่สำหรับคนไทยนั้น เราคงต้องพัฒนากันไปอีกพอสมควร จึงจะมีคุณภาพที่พึงปรารถนา เพื่อการพัฒนาชีวิตและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

การที่คนญี่ปุ่น และคนเกาหลีมีคุณภาพดีนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากคุณภาพของการศึกษาและวัฒนธรรม ทั้งสองประเทศนี้มีระบบการศึกษาที่ดี มีการเน้นการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม นอกจากนี้เขายังมีการศึกษาภาคบังคับถึงเก้าปี ในขณะที่การศึกษาภาคบังคับของไทยมีแค่หกปีเท่านั้น

2). คุณภาพของระบบสังคม-วัฒนธรรม

ระบบสังคม-วัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยในระดับสูง กล่าวคือ เป็นสังคมที่มีการเคารพกฎหมาย และอยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีสถาบันทางการเมือง ที่มีเสถียรภาพค่อนข้างดีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน นอกจากนี้สังคมญี่ปุ่นยังมีการจัดระบบเศรษฐกิจที่อาศัยเครือข่ายการสหกรณ์ ในการดำเนินธุรกิจในทุกระดับของสังคม มีระบบค่านิยมที่เน้นสามัคคีธรรม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของกลุ่มและประเทศชาติและมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างดีเยี่ยม

ส่วนสังคมเกาหลี ก็เป็นสังคม-วัฒนธรรมที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยพอสมควร และโดยที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นมานานประมาณ 30 ปี จึงได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและวิธีการพัฒนาจากญี่ปุ่น และในช่วงที่ประธานาธิบดีปาร์คจุงฮีปกครองประเทศสถาบันการเมืองของเกาหลีมีเสถียรภาพเจริญรุ่งเรืองไปอย่างรวดเร็ว

สำหรับสังคมไทย ถึงแม้จะได้ชื่อว่าเป็นสังคมประชาธิปไตยพอสมควร แต่ยังมีปัญหาในเรื่องระเบียบวินัยและการบริหารแบบประชาธิปไตย ระบบโครงสร้างของการปกครองในระดับล่าง คือระดับหมู่บ้านและตำบล เพิ่งเริ่มได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นแบบประชาธิปไตยส่วนในระดับอำเภอยังไม่ได้รับการปรับเปลี่ยน

3). คุณภาพของเทคโนโลยี

ญี่ปุ่นพัฒนาคุณภาพของเทคโนโลยีด้วยการเริ่มลอกเลียนแบบเทคโนโลยี จากตะวันตก แล้วจึงทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีให้ก้าวล้ำนำหน้าตะวันตก ซึ่งญี่ปุ่นก็สามารถทำได้สำเร็จในเกือบทุกด้าน นอกจากนั้น ญี่ปุ่นยังเป็นผู้นำในทางอุตสาหกรรมหลายประเภท และสามารถครองตลาดโลกส่วนใหญ่ไว้ได้ด้วยสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าแต่ราคาถูกลงกว่า

สิ่งที่น่าประทับใจในเรื่องคุณภาพของเทคโนโลยีของญี่ปุ่นก็คือ การนำเทคโนโลยีทั้งในทางจิตใจ ทางสังคม และทางวัตถุ มาใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้เทคโนโลยีทางจิตใจ ก็คือจริยธรรมในการทำงานและการฝึกสมาธิเทคโนโลยีทางสังคม ก็คือการบริหารอุตสาหกรรมและธุรกิจ โดยการนำหลักสังคมศาสตร์มาประยุกต์อย่างมีประสิทธิภาพ และเทคโนโลยีทางวัตถุ ก็คือเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ที่เรารู้จักกันเป็นอย่างดี

สำหรับเกาหลีนั้น การพัฒนาคุณภาพของเทคโนโลยีก็ดำเนินรอยตามญี่ปุ่น เป็นส่วนใหญ่ โดยตั้งเป้าหมายที่จะตามญี่ปุ่นให้ทัน และอาจจะนำหน้าได้ในอนาคต

ส่วนการพัฒนาคุณภาพและปริมาณของเทคโนโลยีของไทยนั้น ยังอยู่ในขั้นรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทย แต่จุดอับของการพัฒนาเทคโนโลยีของไทยก็คือ การขาดนโยบายที่จะพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถก้าวหน้านานอารยประเทศ ไทยเราสนใจเพียงแต่การพัฒนาให้ทัดเทียมอารยประเทศเท่านั้น ซึ่งการมีนโยบายเช่นนี้เราอาจจะต้องตามเขาเรื่อยไป โดยไม่มีโอกาสตามเขาได้ทันเลยสักที

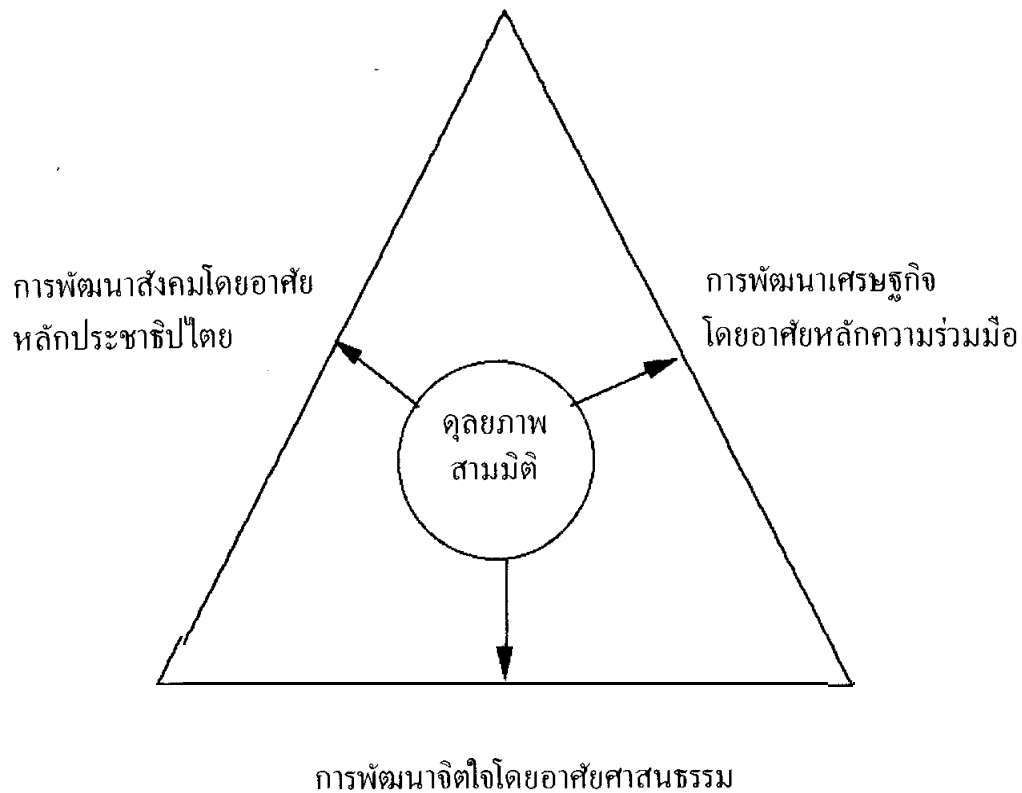
จากการวิเคราะห์เหตุปัจจัยมูลฐานในการพัฒนาชีวิตและสังคม เพื่อการวินิจฉัย และตอบคำถามว่าทำไม ไทยจึงมีการพัฒนาช้ากว่าญี่ปุ่นและเกาหลี ทำให้เราตระหนักดีว่าการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาเหตุปัจจัยมูลฐานในการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นประการสำคัญที่สุด

คำถามสืบเนื่องต่อไปก็คือ “เราจะมามีวิธีการอย่างไรในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชีวิตและสังคมไทย เพื่อไปสู่เป้าหมายที่เราต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

คำตอบก็คือ วิธีจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพของ
ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็นผู้พัฒนาชีวิตและสังคมให้บรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

อะไรคือเป้าหมายของการพัฒนาที่พึงปรารถนาของไทย

คำตอบก็คือ ความสุข ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในทางชีวิตจิตใจ สังคม-วัฒนธรรม
และวัตถุ-เศรษฐกิจ ตามแนว “อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศ
ให้เป็นอุดมการณ์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2527

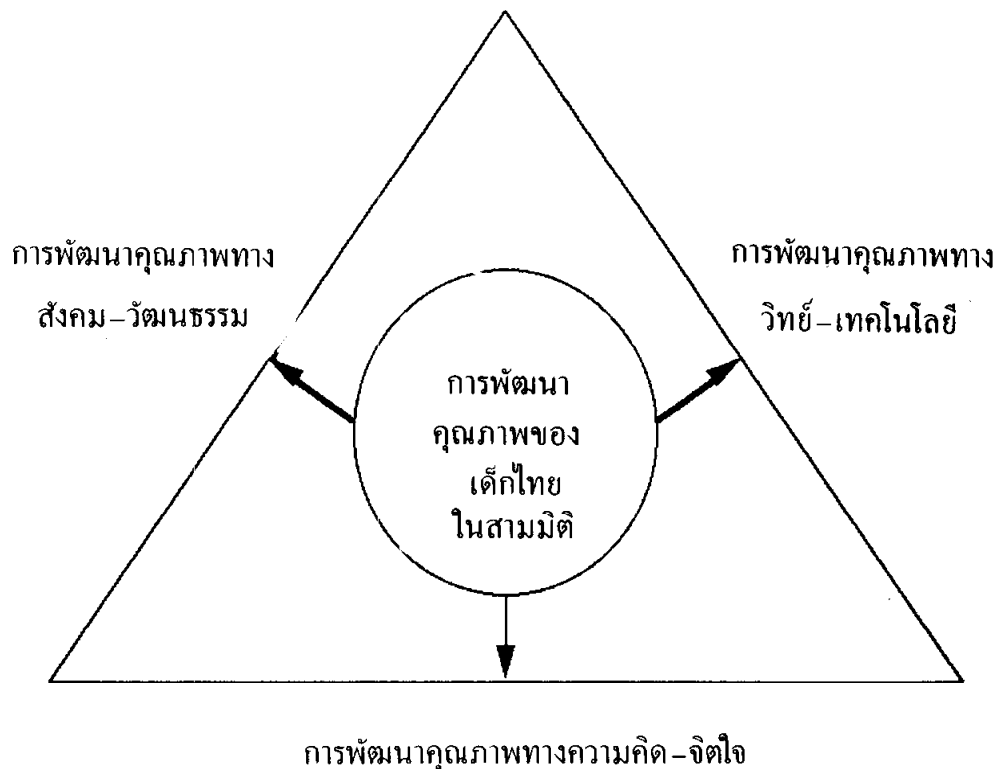

รูปที่ 1.3 อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เพื่อการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น คุณภาพของการศึกษา จึงมีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพของเด็กไทย ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ให้ประเทศของเราเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่และเป็นสังคมข่าวสารในยุคไฮเทคในอนาคต ในแนว “อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” ซึ่งเป็นอุดมการณ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ

ถ้าเรานำอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทองมาเป็นแนวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย เราจะต้องพัฒนาเด็กไทยอย่างไร จึงจะได้คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศตามแนวอุดมการณ์นี้

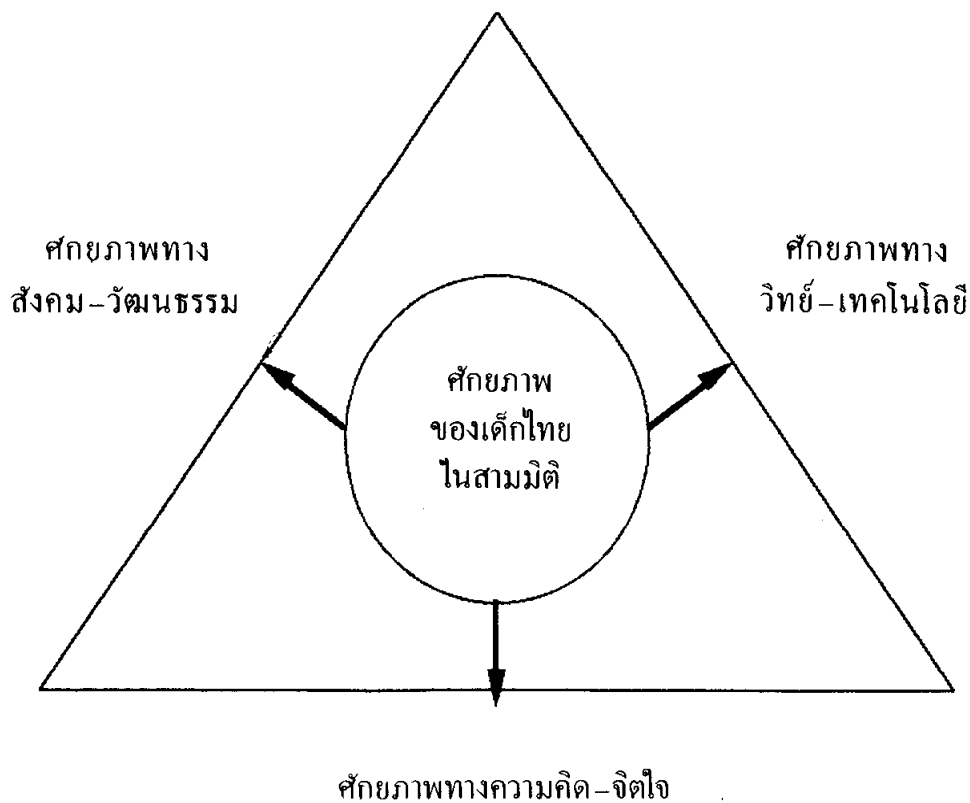
ในเมื่ออุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มุ่งพัฒนาชีวิตและสังคมอย่างมีดุลยภาพในสามด้าน กล่าวคือ การพัฒนาทางความคิด-จิตใจ โดยอาศัยหลักศาสนาธรรม การพัฒนาสังคม-วัฒนธรรม โดยอาศัยหลักประชาธิปไตย และการพัฒนาวัตถุ-เศรษฐกิจ โดยอาศัยหลักเทคโนโลยี และความร่วมมือกัน ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพของเด็กไทย จึงควรมีรูปแบบดังแสดงไว้ในรูปที่ 1.4

รูปที่ 1.4 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของเด็กไทย

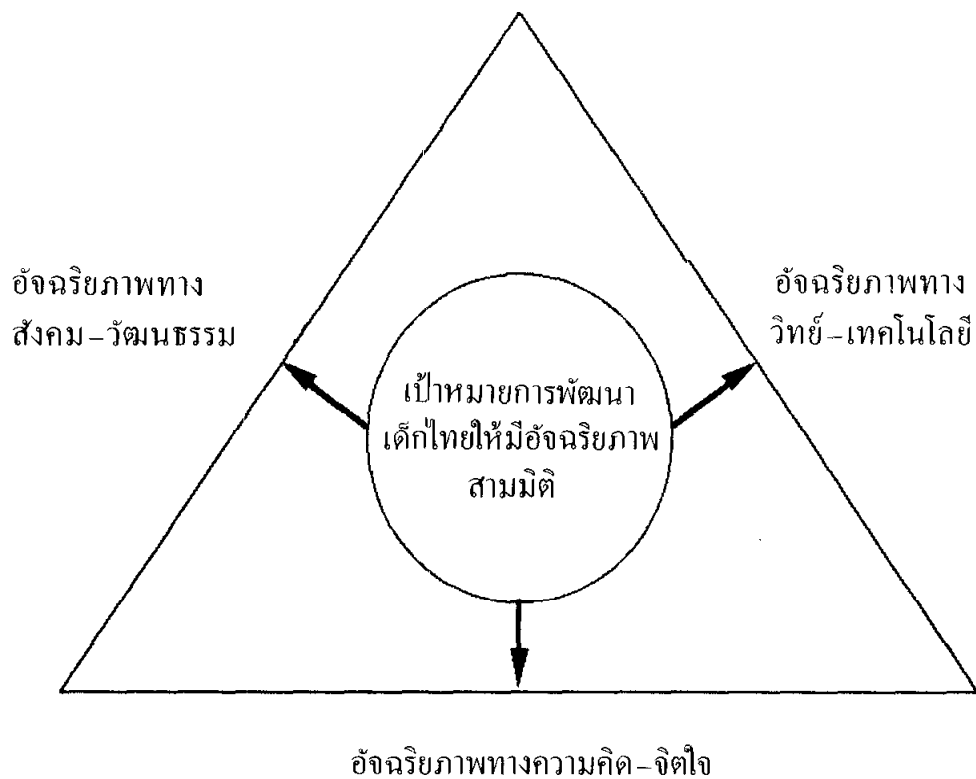

การพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยในสามมิติ หรือสามด้านดังปรากฏในรูปที่ 1.4 อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เราจำเป็นต้องคำนึงถึง “ศักยภาพ” หรือความสามารถสามด้านที่แฝงเร้นอยู่ในตัวเด็กแต่ละคน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1.5

รูปที่ 1.5 ศักยภาพในสามมิติของเด็กไทย ในสามมิติ

เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยที่มีประสิทธิภาพ ก็คือการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในทุกด้าน จนบรรลุจุดสุดยอดของศักยภาพของเขา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาให้เด็กได้บรรลุถึงความเป็น “อัจฉริยภาพ” ตามอัตภาพของแต่ละคนนั่นเอง

รูปที่ 1.6 การพัฒนาเด็กไทย ให้อัจฉริยภาพในสามมิติ

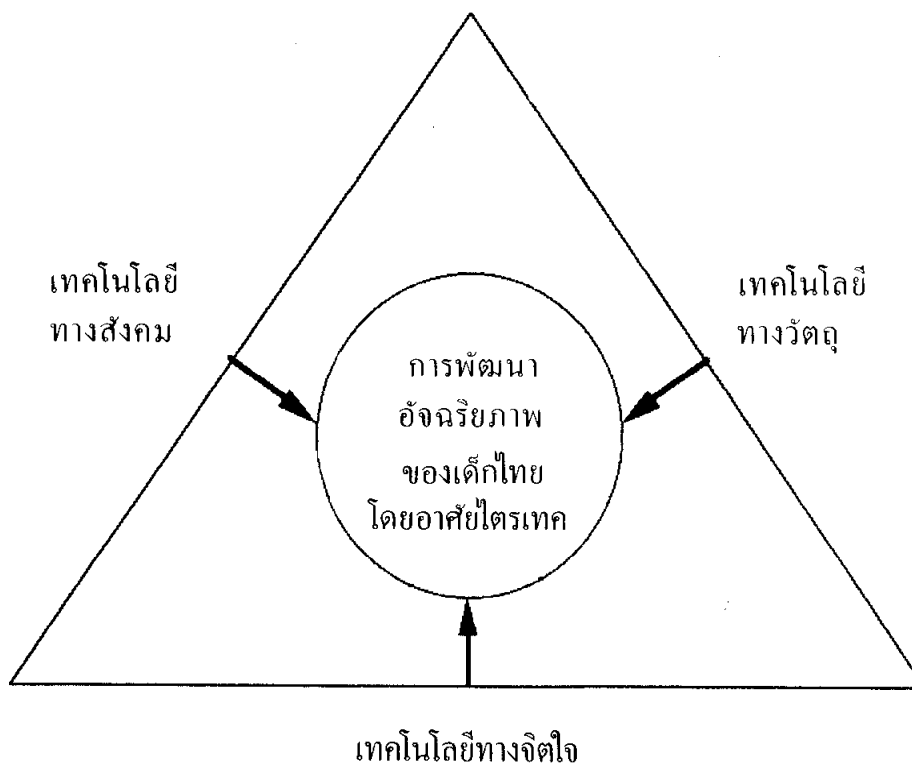
เราจะสามารถพัฒนาเด็กไทย ให้อัจฉริยภาพในสามด้านนี้ได้อย่างไร
คำตอบก็คือ เราต้องใช้เทคโนโลยีจากศาสตร์สามสาขา กล่าวคือ วิทยาศาสตร์
สังคมศาสตร์ และจิตศาสตร์ ในการพัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กไทย

จากวิทยาศาสตร์ เราได้ เทคโนโลยีทางวัตถุ

จากสังคมศาสตร์ เราได้ เทคโนโลยีทางสังคม

จากจิตศาสตร์ เราได้ เทคโนโลยีทางจิตใจ

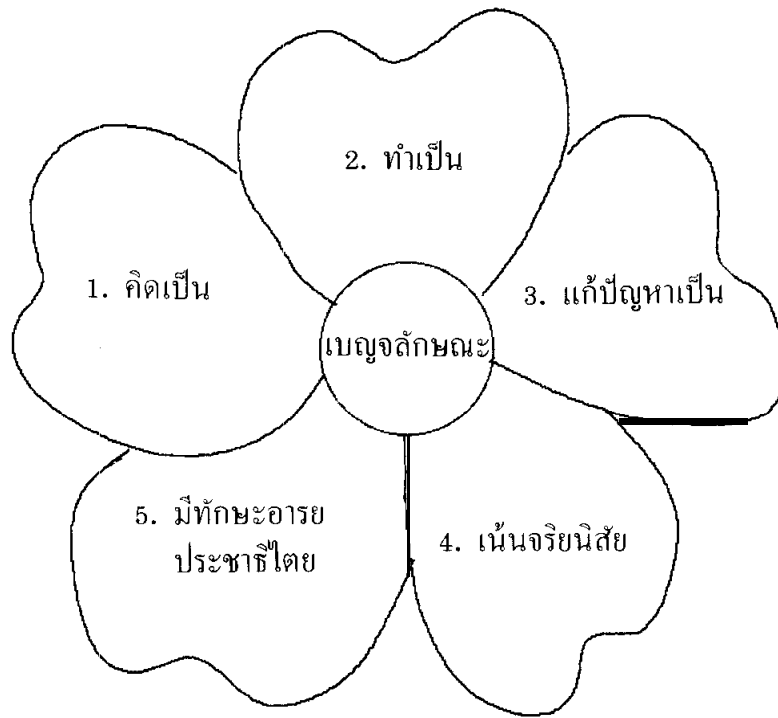
เทคโนโลยีในสามด้านนี้ รวมเรียกว่า “ไตรเทค” หรือ “เทคโนโลยีสามมิติ”

รูปที่ 1.7 การพัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กไทย โดยอาศัย “ไตรเทค”

เมื่อเด็กไทยได้รับการพัฒนาอัจฉริยภาพ โดยอาศัยไตรเทคแล้ว เด็กไทยจะมีความสามารถพื้นฐานประการใดบ้าง

คำตอบก็คือ เด็กไทยจะมีความสามารถ หรือลักษณะพื้นฐาน 5 ประการ (เบญจลักษณะ) กล่าวคือ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นจริยนิสัย มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตย ซึ่งถือได้ว่าเป็น “ลักษณะของความเป็นมหาอำนาจ” ในทางความคิด (คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น) ในทางจิตใจ (เน้นจริยนิสัย) ในทางเทคโนโลยี (ทำเป็น) และในทางสังคม-วัฒนธรรม (ทักษะอารยประชาธิปไตย)

เบญจลักษณะ คือลักษณะ 5 ประการของการเป็น “มหาอำนาจ”

รูปที่ 1.8 การพัฒนาเด็กไทยให้มีเบญจลักษณะ

คำถามท้ายบทที่ 1

1. ในปัจจุบัน ประเทศไทยของเรากำลังพัฒนาไปในทิศทางใด เพราะเหตุปัจจัยใดและมีความคล้ายคลึงกับประเทศใดบ้าง?
2. จงเปรียบเทียบการพัฒนาของประเทศไทย กับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียง
3. ในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นจะต้องมีคุณภาพอะไรบ้างเป็นเหตุปัจจัยพื้นฐาน เพราะเหตุใด?
4. จงอธิบายเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไทย ตามแนวอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง!
5. การพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยควรมีรูปแบบอย่างไร จึงจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ตามแนวอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง?
6. จงอธิบายศักยภาพของเด็กไทยในสามมิติ
7. การพัฒนาเด็กไทยให้มีอัจฉริยภาพนั้น จำเป็นต้องใช้ศาสตร์และเทคโนโลยีอะไรบ้าง?